

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

Ter attentie van het College van Burgemeester & Wethouders

Bestuurskern

Dir. Waterkwaliteit, Ondergr
en Marien
Bodem, Ondergrond en
Wadden

Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Ons kenmerk

IENW/BSK-2019/156166

Bijlage(n)

2

Datum 23 juli 2019
Betreft Tijdelijk handelingskader voor hergebruik van PFAS-
houdende grond en baggerspecie

Geachte heer/mevrouw,

Bij deze bied ik u het tijdelijk handelingskader voor hergebruik van PFAS-houdende grond en baggerspecie aan (hierna: tijdelijk handelingskader). Het tijdelijk handelingskader is op 8 juli 2019 door Staatssecretaris [REDACTED] aangeboden aan de Tweede Kamer. Deze brief treft U eveneens als bijlage aan.

PFAS staat voor Poly- en perfluoralkylstoffen. Deze stofgroep bestaat uit ruim 6.000 stoffen. Hiertoe behoren onder meer de stoffen perfluorooctaanzuur (PFOA), perfluorooctaansulfonaat (PFOS) en HFPO-DA (GenX). PFAS zijn stoffen die door mensen zijn gemaakt vanwege hun specifieke eigenschappen, zoals brandwerendheid en vuil- en waterafstotendheid. Deze stoffen worden al decennia gebruikt in industriële en andere processen en in vele producten. Ze worden toegepast in allerlei alledaagse toepassingen, zoals verf, blusschuim, pannen, kleding en cosmetica. Naast deze positieve gebruikseigenschappen hebben PFAS ook negatieve milieueigenschappen, namelijk dat ze persistent, mobiel en nauwelijks biologisch afbreekbaar zijn. Van sommige PFAS is aangetoond dat ze toxisch zijn. De stoffen PFOS, PFOA behoren tot de zogenaamde Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS). Het Europese Agentschap voor Chemische Stoffen (ECHA) heeft besloten om de stoffen die betrokken zijn bij de GenX-techniek ook het predikaat van 'zeer zorgwekkende stof' (ZZS) te geven. Naar verwachting zal ECHA het formele besluit deze zomer publiceren. Een aantal andere stoffen uit de PFAS groep staan op de lijst van potentiële ZZS (PZZS).

Door het wijdverbreide gebruik, door emissies en incidenten en de stoffeigenschappen worden bepaalde PFAS inmiddels in Nederland, en breder in Europa, niet alleen bij puntbronnen, maar ook als diffuse verontreiniging in bodem, grondwater en oppervlaktewater aangetroffen. Op grond van de zorgplicht zijn initiatiefnemers (toepassers) verplicht om grond en baggerspecie die deze stoffen kunnen bevatten, te laten onderzoeken. Omdat in ieder geval PFOA en PFOS op grote schaal boven de detectielimiet worden aangetroffen, is de afgelopen periode stagnatie opgetreden in het hergebruik van vrijkomende grond en baggerspecie. Vanwege de specifieke problematiek van PFAS in grond en baggerspecie heeft Staatssecretaris [REDACTED], mede op verzoek van gemeenten, waterschappen en provincies, besloten om een landelijk handelingskader op te stellen. Het doel is om stagnatie in het grond- en

baggerspecieverzet die op basis van de inmiddels beschikbare informatie als onnodig kan worden beschouwd, op te lossen en tegelijkertijd de problematiek niet te vergroten en risico's voor mens en ecologie te vermijden. In het tijdelijk handelingskader PFAS worden voorlopige toepassingsnormen geïntroduceerd voor hergebruik van PFAS-houdende grond en baggerspecie. Met deze toepassingsnormen ontstaat er meer ruimte voor grondverzet en baggerwerkzaamheden. De aanwezigheid van deze stoffen boven de detectielimiet had tot nu toe als gevolg dat de grond of baggerspecie op grond van de Regeling bodemkwaliteit, in samenhang met de zorgplichten op grond van de Waterwet en Wet bodembescherming, niet mocht worden toegepast. De voorlopige toepassingsnormen zijn gebaseerd op het advies van RIVM over risicogrenzen voor PFOS, PFOA en GenX. Niet alle problemen van PFAS in grond en baggerspecie worden hiermee weggenomen. Dit is in eerste stap om meer grip te krijgen op de problematiek. In de komende periode zullen we met metingen en aanvullend onderzoek meer kennis moeten opdoen om definitieve toepassingsnormen te kunnen opstellen. Het ministerie van IenW werkt hier de komende periode samen met de VNG, UvW en IPO aan.

Bestuurskern

Dir. Waterkwaliteit, Ondergr
en Marien
Bodem, Ondergrond en
Wadden

Datum

23 juli 2019

Ons kenmerk

IENW/BSK-2019/156166

Door de introductie van het tijdelijk handelingskader zal meer vraag naar analyses op PFAS ontstaan. De verplichting om grond of baggerspecie te laten onderzoeken op PFAS is op zichzelf niet nieuw. In de eerste plaats volgt dit uit de zorgplichten op grond van de Wet bodembescherming en de Waterwet in combinatie met de regeling voor niet genormeerde verontreinigende stoffen in de Regeling bodemkwaliteit, inhoudende dat deze boven de detectielimiet niet mogen worden toegepast. Deze verplichtingen gelden voor de toepasser. Het gevolg hiervan is dat de toepasser die de aanwezigheid van PFAS in grond of baggerspecie kan vermoeden hiernaar onderzoek zal moeten laten doen. Daarnaast geldt op grond van de Regeling bodemkwaliteit voor het laboratorium dat vooronderzoek moet worden verricht als de aanwezigheid van PFAS in grond of baggerspecie kan worden vermoed en dat indien dit vermoeden wordt bevestigd onderzoek naar het gehalte aan PFAS moet worden gedaan en dit gehalte in de milieuverklaring moet worden vermeld. Echter, de ervaring is dat tot op heden veel partijen nog niet op PFAS werden onderzocht. Door de extra aandacht die inmiddels voor PFAS is ontstaan, is het bewustzijn dat grond en baggerspecie zo nodig op PFAS moet worden onderzocht in ruime kring doorgedrongen. De verwachting is dat bij de toenemende vraag naar analyses op PFAS het aanbod om die onderzoeken te verrichten in Nederland en eventueel ook in het buitenland zal toenemen. Nu het aanbod mogelijk nog (te) beperkt is, doen initiatiefnemers er verstandig aan om tijdig de benodigde onderzoeken ten behoeve van de vereiste milieuverklaring in gang te zetten om te voorkomen dat hun projecten vertraging oplopen. Daarnaast kunnen gemeenten beginnen met het opstellen van een bodemkwaliteitskaart voor PFAS, waardoor de noodzaak van afzonderlijke partijkeuringen afneemt omdat initiatiefnemers dan van de kaart gebruik kunnen maken en geen aanvullend onderzoek naar PFAS meer hoeven te laten doen.

Hoewel met deze geadviseerde stappen problemen kunnen worden voorkomen, valt niet uit te sluiten dat er desondanks in eerste instantie te weinig aanbod is om het benodigde onderzoek te doen. Daarom wil ik verzoeken om signalen van oplopende wachttijden die zich eventueel voordoen, via de helpdesk Bodem bij mij kenbaar te maken.

Tot slot wil ik uw aandacht vragen voor de meetstrategie die wordt ontwikkeld. In de brief aan de Tweede Kamer is aangegeven dat het belangrijk is om te inventariseren waar PFAS wordt aangetroffen in Nederland. Er is reeds een

advieslijst van te analyseren PFAS verbindingen beschikbaar. Het advies is om deze te hanteren. Daarnaast ligt er een advies (kennisdocument) voor bemonstering en analyse van PFAS-verbindingen. Het RIVM zal in mijn opdracht de achtergrondwaarden van de meest voorkomende PFAS in Nederland bepalen. Daarnaast zal RIVM de PFAS-data centraal verzamelen en analyseren. Decentrale overheden worden gevraagd, indien zij in hun beheersgebied metingen doen, dit te (laten) doen volgens bovengenoemde meetstrategie en de data aan te leveren aan RIVM. Met de data die de komende tijd beschikbaar komen, wordt een steeds beter landsdekkend beeld van de aanwezigheid van PFAS in bodem en sediment gevormd. Op basis hiervan worden vervolgstappen richting een definitief kader gezet. De meetresultaten kunnen ook als grondslag bij het opstellen van een bodemkwaliteitskaart voor PFAS worden gebruikt, waardoor de noodzaak van partijonderzoek kan worden beperkt en capaciteitsproblemen in het onderzoeksaanbod kunnen worden voorkomen.

Bestuurskern

Dir. Waterkwaliteit, Ondergr
en Marien
Bodem, Ondergrond en
Wadden

Datum

23 juli 2019

Ons kenmerk

IENW/BSK-2019/156166

Hoogachtend,

Directeur Waterkwaliteit, Ondergrond en Marien,

Mevr.

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

Toelichting rollen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Bij deze vlakken is in sommige gevallen ingevuld welke rol wordt vervuld door het betreffende gegeven. Het cijfer dat hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende rol in onderstaand overzicht.

14 Handtekening